

писалъ: 1) „Слово на еритици преніе и поученіе отъ божественныхъ книгъ“; 2) „Слова о цръковномъ чину“; 3) „О метущихсе черъпцихъ“ (калугери); 4) „О епископахъ“. Намъ е твърде жално, че нѣмахме подъ ръка ни едно Козмово дѣло при сѫставление то на предидущата христоматия*). А. Гилфердингъ мисли, че Козма е писалъ своите обличения въ времето между Петра I. и Самуила.

7. Теофилактъ архиепископъ бѫлгарски. Теофилактъ е живѣлъ при краягъ на XI и въ началото на XII вѣкъ. Той е билъ, по думите почти на сичкире до сегашни писатели, родомъ грѣцъ и ученикъ на византийския писателъ и сенаторъ Михаила Пселла. Ние мислимъ, че въ това отношение сѫществува нѣкоя погрѣшка. Извъ житието на св. Клиmentа са види, че единъ Теофилактъ е билъ сѫвременикъ на той свѣтия, а ние знаемъ, че Теофилактъ бѫлгарски е билъ епископъ въ охридската епархия около XII вѣкъ. Въ гореказанното житие са говори така: „Св. Климентъ имаше до 3500 ученика, съ които повече и прекарваше времето си; ние, които сѣкога са намирахме при него, никога го не виждахме да стои праздепъ.“ И така, или Теофилактъ архиепископъ бѫлгарски е само превѣлъ отъ бѫлгарски на грѣцки житието на св. Клиmentа, или сѫ биле два Теофилакта. Но ние ще да оставимъ това дѣло на учените филологи и историци. Теофилактъ архиепископъ бѫлгарски е писалъ на грѣцки, но сѫществуватъ двѣ негови доволно стари статии, които сѫ написани или преведени на старо-славянски. Тие статии сѫ:

*) Словото на Козма противъ богомилите е помѣстено: 1) въ „Православный Собесѣдникъ“ за 1864 г., частъ I, стр. 487, 2) въ „Arkhivъ“ на Кукулевича-Сакцински, кн. IV,